

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Διάλεξη #07:

Μέσα άσκησης περιφερειακής πολιτικής (I)

Διδακτική Ομάδα

Δημήτρης Καλλιώρας, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (dkallior@uth.gr)

Γιώργος Πετράκος, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (petrakos@uth.gr)

Μαρία Αδαμάκου, Υπ. Διδάκτωρ ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (madamakou@uth.gr)

Μέσα Άσκησης της Περιφερειακής Πολιτικής

-3-

- Μέσα άσκησης της περιφερειακής πολιτικής:
  - Υποδομές
  - Αναπτυξιακά κίνητρα
  - Έλεγχοι και περιορισμοί
  - Κινητικότητα και ευελιξία εργασίας και κεφαλαίου
  - Πολιτικές ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων
  - Αποκέντρωση δημόσιου τομέα
  - Πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού
  - Πολιτικές άυλων υποδομών
  - Εγκατάσταση επιστημονικών ιδρυμάτων
  - Πολιτικές διασυνοριακής συνεργασίας
  - Πολιτικές αντιμετώπισης της βιομηχανικής παρακμής

Δημόσιες Δαπάνες

-4-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Κεϋνσιανό υπόδειγμα.
  - Πολλαπλασιαστής δημοσίων δαπανών.

- Κριτική αξιολόγηση:
  - Ανεπάρκεια δημόσιων πόρων και ελλείμματα.
  - Χαμηλός πολλαπλασιαστής στις αδύναμες περιφέρειες.
  - Οι δαπάνες στις αδύναμες ευνοούν κυρίως τις ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Υποδομές

-5-

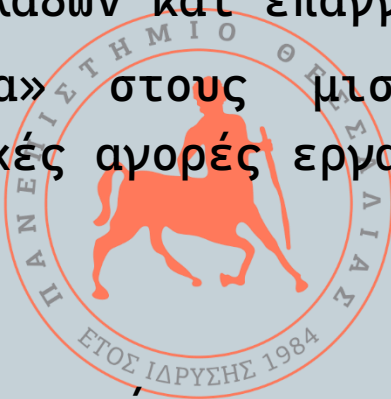
- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Οι παραγωγικές, κοινωνικές, αστικές υποδομές βελτιώνουν την παραγωγικότητα μιας περιοχής και αυξάνουν την έλξη που μπορεί να ασκήσει σε επενδυτικά κεφάλαια και υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Κόστος και ιεράρχηση: ποιες προηγούνται, ποιας γενιάς;
  - Το ποιο δημοφιλές μέσο: Εύκολη λύση ή μεγάλη ανάγκη;
  - Ποιότητα ζωής ή θέσεις εργασίας;
  - Αδύνατες περιφέρειες: τα μεταφορικά δίκτυα προσθέτουν αλλά και αφαιρούν εισόδημα.

Κινητικότητα και Ευελιξία Εργασίας και Κεφαλαίου

-6-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Καλύτερη πληροφόρηση για ευκαιρίες απασχόλησης σε περιοχές με επάρκεια κεφαλαίου και καλύτερη πληροφόρηση για ευκαιρίες επενδύσεων σε περιοχές με επάρκεια εργασίας.
  - Κινητικότητα μεταξύ κλάδων και επαγγελμάτων.
  - Περισσότερη «ευελιξία» στους μισθούς και στις ρυθμίσεις απασχόλησης στις τοπικές αγορές εργασίας.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Αντίθεση των εργατικών ενώσεων σε πολιτικές που οδηγούν στην διάβρωση των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Αποκέντρωση Δημόσιου Τομέα

-7-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κεντρικό επίπεδο διοίκησης στο τοπικό και ανάλογη μεταφορά πόρων.
  - Μεταφορά και μετεγκατάσταση υπηρεσιών.
  - Επιδιώκει την μείωση της εξάρτησης της περιφέρειας από το κέντρο και συμβάλλει στην απεξάρτηση και ενεργοποίηση του τοπικού δυναμικού.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Δυνατότητα τοπικού κράτους να ανταποκριθεί.
  - Όρια στη μεταφορά αρμοδιοτήτων: πολιτικές συνοχής (από τα πάνω) vs ενδογενούς ανάπτυξης (από τα κάτω).

Πολιτικές Ενίσχυσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

-8-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Οι λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες στηρίζουν σχεδόν αποκλειστικά την παραγωγική τους βάση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
  - Το βασικό πρόβλημα των ΜΜΕ είναι το μικρό μέγεθός τους.
  - Πολιτικές εκσυγχρονισμού, εξοπλισμού, ανάπτυξης, συνεργασιών, υποστήριξης και συλλογικών υποδομών.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Δυσκολίες υπέρβασης και χαμηλή αποτελεσματικότητα στις περιοχές με τις πιο επισφαλείς επιχειρήσεις.

Πολιτικές Ανθρώπινου Δυναμικού

-9-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Ενισχύουν την ποιότητα των ανθρώπινων πόρων μιας περιφέρειας με την βελτίωση και διεύρυνση των προσόντων και ειδικοτήτων του εργατικού δυναμικού.
  - Οι περιοχές που διαθέτουν εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό έχουν περισσότερες πιθανότητες να προσελκύσουν επενδυτικά κεφάλαια.
  - Κατάρτιση, επανακατάρτιση, δια βίου μάθηση.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Ποιες ειδικότητες; οι γνώσεις ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας; Απαιτείται ευρύτερος σχεδιασμός και αποφυγή υπερείδικευσης.

Πολιτικές Ύψλων Υποδομών

-10-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Κέντρα πληροφοριών για επιχειρήσεις, κέντρα καινοτομιών και μεταφοράς τεχνολογίας, Τεχνολογικά Πάρκα, παραγωγικές θερμοκοιτίδες, κέντρα παροχής υπηρεσιών προς ΜΜΕ και δημιουργία δικτύων επιχειρηματικής συνεργασίας.
  - Συνθήκες «συλλογικής αποτελεσματικότητας» σε επιμέρους κλάδους παραγωγής με την εξειδίκευση των επιχειρήσεων σε συγκεκριμένες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας, την ανάπτυξη πυκνών δικτύων συνεργασίας μεταξύ των και την ανάπτυξη συνεργασιών με τους φορείς κατάρτισης και ενίσχυσης της καινοτομίας.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Το «μοντέλο» αυτό αναπτύχθηκε στην «Τρίτη Ιταλία» αλλά δεν «εξάγεται» εύκολα.

Εγκατάσταση Επιστημονικών Ιδρυμάτων

-11-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Η εγκατάσταση επιστημονικών ιδρυμάτων σε λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες θα συμβάλει στην κατάρτιση του επιστημονικού δυναμικού της περιοχής, θα διευκολύνει τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού της δυναμικού και θα ενισχύσει την τοπική ζήτηση.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Κρίσιμο μέγεθος για την υποστήριξη ενός ΑΕΙ.
  - Ζητήματα στελέχωσης - εγκατάστασης επιστημονικού δυναμικού.
  - Προηγείται η εκπαίδευση και η έρευνα της περιφερειακής πολιτικής;
  - Διασπορά τμημάτων.

Πολιτικές Διασυνοριακής Συνεργασίας

-12-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Σε πολλές χώρες του κόσμου τα σύνορα λειτουργούν ως πραγματικοί φραγμοί στις κάθε είδους σχέσεις μεταξύ των κατοίκων εκατέρωθεν της συνοριακής γραμμής.
  - Οι περιμετρικές περιοχές χαρακτηρίζονται συνήθως από χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης.
  - Οι πολιτικές διασυνοριακής συνεργασίας επιδιώκουν την αντιμετώπιση της απομόνωσης αυτών των περιοχών και την μετατροπή των διασυνοριακών ζωνών σε περιοχές έντονων ανταλλαγών και σχέσεων.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Συχνή έλλειψη θεσμικής δυνατότητας σε τοπικό επίπεδο και εξάρτηση από πολιτικές του ΥΠΕΞ.

Πολιτικές Αντιμετώπισης της Βιομηχανικής Παρακμής

-13-

- Θεωρητική θεμελίωση:
  - Η αποβιομηχάνιση πλήττει κυρίως περιοχές με μεγάλες μονάδες που λειτουργούν σε διεθνείς αγορές.
  - Επιλεκτικές πολιτικές στήριξης του βιομηχανικού κεφαλαίου με τη θεσμοθέτηση ισχυρών κινήτρων για την διάσωση υπερχρεωμένων επιχειρήσεων με στρατηγική σημασία για την οικονομία ή μεγάλο αριθμό θέσεων απασχόλησης.
- Κριτική αξιολόγηση:
  - Αρνητική εμπειρία «διασώσεων» και συσσώρευση χρέους (ΟΑΕ: Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων).
  - Σε βάρος περιοχών που δεν είχαν ποτέ μεγάλη βιομηχανία.

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα χορηγούμενα συγγράμματα.

